

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/131/2023
Identifikačné číslo spisu: 7022200440
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2024
Meno a priezvisko: JUDr. Michal Matulník
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7022200440.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: T. D., adresa trvalého pobytu: F. F. XXXX/XX, F.B. - F. F., dátum narodenia: XX. Z. XXXX, právne zastúpeného: AK Berčo s.r.o. so sídlom J. Hanulu 19, Spišská Nová Ves, IČO: 54 329 281, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. mája 2022, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 10Sa/15/2022-40 zo dňa 6. marca 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu zamietla.
Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I. Rozhodnutie krajského súdu a priebeh administratívneho konania

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom zo 6. marca 2023, č. k. 10Sa/15/2022-40 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 3. mája 2022 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím generálny riaditeľ žalovanej (ďalej len „druhostupňový správny orgán“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne - ústredie (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. XXX XXX XXXX X zo dňa 8. marca 2022 vo veci invalidného dôchodku (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) tak, že zamietol žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok. Prvostupňový správny orgán svoje rozhodnutie v podstatnom odôvodnil tým, že žalobca pred vznikom invalidity (teda pred 4. augustom 2010) získal celkovo 5 415 dní obdobia dôchodkového poistenia (presný rozpis bol uvedený v priloženom osobnom liste dôchodkového poistenia), čo predstavuje 14 rokov a 305 dní obdobia dôchodkového

poistenia. Prvostupňový správny orgán uzavrel, že (vzhľadom na vyššie uvedené) žalobca nesplnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok (potrebný počet rokov v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. vo veku poistenca nad 45 rokov predstavuje najmenej 15 rokov a zisťuje sa z obdobia pred vznikom invalidity).

3. Generálny riaditeľ žalovanej ako druhostupňový správny orgán preskúmaným rozhodnutím s odkazom na ustanovenie § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Druhostupňový správny orgán v preskúmanom rozhodnutí uviedol, že žalobca namietal posúdenie zdravotného stavu a priznanie invalidity od 1. mája 2010, na základe čoho došlo k opätovnému posúdeniu jeho zdravotného stavu a posudkový lekár sociálneho poistenia pobočky žalovanej ho uznal invalidným od 1. mája 2010. Vzhľadom na túto zmenu bola žiadosť žalobcu o priznanie invalidného dôchodku opätovne posúdená k novému dátumu. Druhostupňový správny orgán konštatoval, že žalobca splnil medicínsku požiadavku na priznanie invalidného dôchodku, avšak nesplnil počet rokov obdobia dôchodkového poistenia (v prípade žalobcu 15 rokov). Toto obdobie bolo posudzované pred vznikom invalidity (pred 1. májom 2010) a zhodnotené boli všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia. Získanie ďalšieho obdobia dôchodkového poistenia nebolo preukázané.

4. Druhostupňové rozhodnutie napadol žalobca správnu žalobou, v ktorej namietal, že žiadosť žalobcu je opakovanou žiadosťou, pričom v skorších konaniach žalovaná uznala žalobcovi vždy ešte menej získaných dní obdobia dôchodkového poistenia a postupne mu uznávala dni dôchodkového poistenia navyše, žalovaná však nezapočítala žalobcovi do dní obdobia dôchodkového poistenia obdobie, kedy pracoval pre spoločnosť „AŽD Kolín“ v období od 4. novembra 1981 do 2. marca 1982, teda spolu 119 dní, nástupcom tejto spoločnosti je spoločnosť AŽD Praha s.r.o. - Montážní závod Kolín, Polepská 724, 280 02 Kolín, Česká republika; žalobca toto obdobie preukazuje čestným vyhlásením, potvrdeným s úradne overenými podpismi svedkov, ktorí v danom čase pracovali so žalobcom (týchto identifikoval). V ďalšom texte odôvodňoval včasnosť podania správnej žaloby a navrhol, aby krajský súd zrušil žalobou napadnuté druhostupňové rozhodnutie spoločne s prvostupňovým rozhodnutím a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

5. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu preskúmal najmä v intenciách § 60 ods. 10, § 70 ods. 1, § 72 ods. 1 písm. g) a § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení Prvej hlavy Tretej časti SSP upravujúcej všeobecnú správnu žalobu dospel k záveru bližšie opísanému v bode 1.

6. Krajský súd (po stručnom opise priebehu správneho konania, rozhodnutí správnych orgánov, správnej žaloby a vyjadrenia žalovanej k nej) konštatoval, že druhostupňový správny orgán, ako aj žalovaná v rámci celého administratívneho konania dospel na základe im dostupných informácií vyplývajúcich zo žiadosti žalobcu a z informácií z vlastnej databázy k záveru, že žalobca pred vznikom invalidity, t. j. pred 1. májom 2010 (v prvostupňovom konaní pred 4. augustom 2010), získal 14 rokov a 305 dní obdobia dôchodkového poistenia, na základe čoho nesplnil podmienku získania 15 rokov dôchodkového poistenia. V súvislosti so žalobcom namietaných nezapočítaných 119 dní (obdobie od 4. novembra 1981 do 2. marca 1982), ktoré mal odpracovať žalobca pre spoločnosť „AŽD Kolín“, krajský súd poukázal na § 135 ods. 1 SSP, podľa ktorého je pre správny súd pri prieskume zákonnosti správnu žalobou napadnutého rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu rozhodujúci stav v čase právoplatnosti tohto rozhodnutia. Pre prieskum správneho súdu sú preto určujúcimi všetky skutočnosti zistené do právoplatnosti správnu žalobou napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy. Žalovaný túto skutočnosť preukazoval čestným vyhlásením bez záznamov preukazujúcich obdobie dôchodkového poistenia a toto obdobie v administratívnom konaní ako obdobie dôchodkového poistenia nepreukázal a ani sa nedomáhal jeho započítania. Túto argumentáciu žalobca vyhodnotil ako nespôsobilú prívodiť záver o dôvodnosti žaloby a nevyhnutnosti zrušenia rozhodnutia správnu žalobou napadnutého rozhodnutia.

7. O trovách rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že účastníkom konania právo na ich náhradu nepriznal, pretože žalobca v konaní úspešný nebol a žalovanému nevznikli žiadne preukázateľné trovy konania.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

8. Proti napadnutému rozsudku podal žalobca kasačnú sťažnosť, pričom ako dôvody kasačnej sťažnosti označil ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f) SSP (krajský súd nesprávnym procesným

postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 440 ods. 1 písm. g) SSP (krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci).

9. Konkrétne žalobca rovnako ako v správnej žalobe poukázal na obdobie od 4. novembra 1981 do 2. marca 1982 (119 dní), kedy mal pracovať pre spoločnosť „AŽD Kolín“, nástupcom ktorej je spoločnosť AŽD Praha s.r.o. - Montážní závod Kolín, Polepská 724, 280 02 Kolín, Česká republika. Toto obdobie preukazoval čestným vyhlásením s úradne overenými podpismi svedkov, svojich kolegov. V tomto kontexte ďalej odkázal na záver krajského súdu formulovaný v bode 26 napadnutého rozsudku [„Preto, keďže žalovaný deklaroval, že nedisponuje záznamom preukazujúcim obdobie dôchodkového poistenia žalobcu v období od 04.11.1981 do 02.03.1982 a žalobca v administratívnom konaní toto obdobie ako obdobie dôchodkového poistenia nepreukázal, ani sa nedomáhal jeho započítania, nebola argumentácia prezentovaná žalobcom v podanej správnej žalobe spôsobilá privodiť záver o dôvodnosti podanej správnej žaloby a nevyhnutnosti zrušenia správnu žalobou napadnutého rozhodnutia. Správny súd v tejto súvislosti dopĺňa, že na základe uvedeného sa konajúce orgány verejnej správy (žalovaný a prvostupňový orgán verejnej správy) so skutočnosťami tvrdenými žalobcom v správnej žalobe nemali možnosť vysporiadať v rámci administratívneho konania, čo v danom prípade pri absencii iných pochybení a vecnej správnosti správnu žalobou napadnutého rozhodnutia nemôže mať za následok zrušenie tohto rozhodnutia.]. Žalobca má za to, že vzhľadom na odstup času a na to, že sám nemôže disponovať potrebnými dokladmi, relevantným spôsobom preukázal odpracované obdobie. Hodnotí záver krajského súdu ako strohé konštatovanie o nespôsobilosti žalobcovej argumentácie privodiť iné závery a vytýka mu, že bližšie neuvádza, akým iným spôsobom by mal žalobca preukázať skutočnosť, že v rozhodnom období skutočne pracoval.

10. Žalobca na základe vyššie uvedeného žiadal najvyšší správny súd, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a druhostupňové rozhodnutie spoločne s prvostupňovým rozhodnutím zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie.

11. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadrila žalovaná podaním zo dňa 27. júla 2023, v ktorom v podstatnom uviedla, že podľa jej názoru krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil. Konštatovala vecnú správnosť napadnutého rozsudku s tým, že postupoval v súlade so zákonom. Navrhla, aby najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

11. Vyjadrenie žalovanej bolo žalobcovi doručené dňa 3. september 2023 na vedomie.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

12. Senát najvyššieho správneho súdu konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ (žalobca) včas (§ 443 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 SSP) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jedomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

13. Najvyšší správny súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

14. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

15. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 3. mája 2022, číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 8. marca 2022, číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodol o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok z dôvodu, že žalobca pred vznikom invalidity nezískal potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 45 rokov, a to najmenej 15 rokov.

16. Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné doklady na rozhodnutie.

17. Podľa § 195 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

18. Podľa § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

19. Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

20. Najvyšší správny súd dáva úvodom do pozornosti, že správne súdy nie sú súdmi skutkovými. Ich úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa prvej a tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v správnej žalobe, ktorým žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

21. Najvyšší správny súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. V rámci kasačného konania skúmal napadnuté rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej, ako aj konanie jemu predchádzajúce, najmä z pohľadu, či krajský súd správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej. Najvyšší správny súd mal z obsahu dávkového a administratívneho spisu za preukázané, že žalobca si žiadosťou zo dňa 11. januára 2022 požiadal o invalidný dôchodok. Prvostupňový správny orgán ako aj druhostupňový správny orgán rozhodovali na základe dokladov, ktoré žalobca v čase prebiehajúceho administratívneho konania správnym orgánom predložil a na základe informácií, ktoré mali správne orgány k dispozícii z vlastných informačných systémov. O uvedenom svedčí aj skutočnosť, že na základe námietky žalobcu uplatnenej v odvolaní, došlo k prehodnoteniu dátumu začatia invalidity posudkovým lekárom pobočky žalovanej a k jeho zmene zo 4. augusta 2010 na 1. mája 2010. Následne sa žalobca skutočnosť týkajúcu sa chýbajúcich dní obdobia dôchodkového poistenia snažil prvýkrát preukázať až v správnej žalobe, t. j. po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej. Najvyšší správny súd uvádza, že podľa § 135 ods. 1 SSP je na rozhodnutie správneho súdu rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. Žalobou napadnuté rozhodnutie zo dňa 3. mája 2022 nadobudlo právoplatnosť 18. mája 2022, a teda na účely prehodnocovania podmienky týkajúcej sa splnenia rokov obdobia dôchodkového poistenia boli pre správne orgány relevantné informácie, ktoré boli predložené žalobcom a o ktorých mal správne orgány vedomosť z vlastného informačného systému. Žalobca chýbajúce dni neuvádzal a nenamietal v žiadnom štádiu administratívneho konania a rovnako tak nepredložil ani čestné vyhlásenie, ktoré bolo súčasťou správnej žaloby. Žalobca ako účastník konania má v zmysle § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. povinnosť svoje tvrdenia preukázať, tieto tvrdenia však v administratívnom konaní nemal a skutočnosť spočívajúcu v chýbajúcich dňoch v období dôchodkového poistenia nepreukázal a nedoložil o tom relevantný doklad v čase, kedy tak urobiť mal a mohol, t. j. v priebehu správneho konania, aby mohla byť jeho žiadosť opätovne prehodnotená na základe relevantných a správnym orgánom dostupných podkladov. Tieto si nemohli správne orgány ani obstaráť, nakoľko o tejto skutočnosti vedomosť nemali.

22. V kontexte záverov uvedených v predchádzajúcom bode dáva najvyšší správny súd do pozornosti, že preskúmanými rozhodnutiami žalovanej nie je dotknuté právo žalobcu podať si novú žiadosť o

priznanie invalidného dôchodku, a to na základe nových skutočností týkajúcich sa dní obdobia dôchodkového poistenia, pričom tieto by museli byť predmetom dokazovania v správnom konaní.

23. Žalobca v úvode svojej kasačnej sťažnosti uviedol ako jeden z dôvodov jej podania ustanovenie § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Ďalej sa však vo svojej kasačnej sťažnosti k skutočnosti ako malo byť zasiahnuté do jeho procesných práv krajského súdu porušené nevyjadruje. Najvyšší správny súd pristúpil k preskúmaniu postupu krajského súdu nad rámec uvedeného a konštatuje, že nezhliadol žiadny dôvod na vyslovenie záveru o porušení práva žalobcu na spravodlivý proces.

24. Najvyšší správny súd v zmysle vyššie uvedených záverov neidentifikoval dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu. Tieto závery, spoločne so správnu citáciou dotknutých právnych noriem, totiž vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku krajského súdu. Preto sa s ním najvyšší správny súd v celom rozsahu stotožňuje, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne.

25. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

27. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.